

СТОЙНЕ ВАСИЛЕВ

SmartMoney.bg

Управлявай умно парите си

КРАТКО РЪКОВОДСТВО ЗА ИНВЕСТИЦИИ

В ИНДЕКСНИ EXCHANGE TRADED FUNDS - ETF

Съдържание

Активно или пасивно инвестиране?.....	2
Коя стратегия е по-печеливша?	2
Борсови индекси.....	3
Как са се зародили борсово търгуваните индексни фондове.....	4
Има ли български ETF?.....	4
Основни предимствата на пасивните ETF-и	4
По-ниска цена	4
По-ниски такси.....	5
По-добра диверсификация и по-малък риск.....	5
Последователност и постоянство	6
Основни недостатъци на ETF-ите.....	6
По-големи загуби при криза	6
По-високи данъци	6
Разходи при смяна на фонда.....	6
Как да си купим дялове от ETF и колко струва това	7
И за финал	7

Напоследък много се говори за инвестициите в индексни борсово търгувани фондове (ETF или „И Ти Еф“-и) и много хора ги приемат като деветото чудо на света (след 7-те други + сложната лихва). Тези фондове имат наистина много предимства, но и доста подводни камъни, за които да внимаваме.

В това кратко ръководство ще ви представя инвестициите в ETF-и, как те работят, какви са плюсовете и минусите им, както и как да инвестирате в тях. Отделете само 10 минути, за да прочетете това ръководство и аз ви обещавам, че това ще е най-стойностното и полезно нещо за днес.

Активно или пасивно инвестиране?

Ако погледнем нещата в тяхната цялост, има два основни начина за инвестиране: активно и пасивно.

Активното инвестиране (както подсказва името му) е свързано с активно търсене на активи, тяхната покупка и продажба, за да се постигне доходност, която е по-висока от пазарната. С тази нелека задача са се заели хиляди портфолио мениджъри, управители на хедж фондове и индивидуални участници (трейдъри), които използват техните умения, за да купят и продадат в точния момент, което ще им гарантира по-висока печалба. Често те използват сложни стратегии и технически анализ, за да предвидят движението на световните пазари. Всичко това е свързано с чести покупки и продажби на активи.

Пасивното инвестиране от друга страна, е свързано с търсенето на фундаментално добри активи, които са доказали своята устойчивост във времето. Вместо да търгуват непрекъснато, пасивните инвеститори използват предимно фундаментален анализ и прости стратегии като диверсификация, дългосрочно инвестиране, осредняване на цената, ребалансиране и други. При този тип инвестиране се търси доходност, която да е много близка до пазарната. Поради сравнително редките покупки и продажби, разходите при този тип инвестиране са сведени до минимум, както и времето за управлението им.

Коя стратегия е по-печеливша?

Няма нужда да ви разказвам кой е Уорън Бъфет и защо той е най-великият инвеститор на нашето време. Всяка година той изпраща писмо до акционерите на неговия фонд Berkshire Hathaway, в което описва стратегията на фонда, неговата дейност, както и лични мисли и разсъждения за развитието на световните финансови пазари. В тазгодишното писмо разказва за интересен облог, който е сключил преди 9 години.

През 2008 година Уорън Бъфет предизвиква шефовете на големите инвестиционни фирми да посочат 5 активно търгуващи хедж фонда, които да бият пасивен фонд, който инвестира в индекса S&P 500, който обединява 500-те най-големи компании в САЩ (след малко ще ви разкажа за него). Сумата на облога е 1 милион долара. Единствено Protégé Partners приемат предизвикателството.

На 9-тата година резултатите са красноречиви – пасивният индексен фонд (Vanguard 500 Index Fund Admiral Shares) е постигнал доходност от 85.4%, докато избраните активни фондове са направили само 22% за 9 години, което е около 2.2% средна доходност на година. По всичко изглежда, Уорън Бъфет ще спечели този облог и 1 милион долара (което представлява 0.001% от неговото богатство и ще даде за благотворителност, разбира се).

Ако погледнем исторически, същият този индекс (S&P500) е постигнал от 1928 година до 2016 година, средна годишна доходност от над 10%, с каквато не може да се похвали нито един активен инвеститор.

Всъщност, има едно изключение – за последните 50 години Уорън Бъфет е увеличил стойността на акциите в неговия фонд с **...1,826,163% (един милион осемстотин двадесет и шест хиляди сто шестдесет и три процента)**, което прави средно по 21.6% средногодишна доходност. За същия период, S&P500 е донесъл „скромните“ 2,300%.

Борсови индекси

На всяка фондова борса по света има индекс, който следи най-големите и най-добрите компании. За да разберем как се развива дадена борса (или икономика като цяло), не е нужно да следим всички акции, които се търгуват на нея, защото те могат да са хиляди, а само съответните индекси.

У нас, например, най-популярният индекс е SOFIX, който обединява 15-те най-големи компании на Българската фондова борса. Другите индекси са BGBX40 (40-те най-търгувани акции), BGREIT (секторен индекс, отразяващ измененията в цените на дружествата, инвестиращи в недвижими имоти) и BGTR30 (той е базиран на промяната на цените на 30-те акции, включени в него, като всяка една от участващите с равно тегло).

Най-популярният индекс в света е Standard and Poor's 500 Index е създаден през 1926 година и първоначално е обхващал 50-те най-големи компании на Нюйоркската фондова борса, а от 1957 година – 500-те най-големи компании. Въпреки почти 100-годишната му история, има и по-стар индекс и това е Dow Jones Industrial Average, който е създаден през 1896 година и следи изменението в най-големите промишлени компании в САЩ. В Щатите има още един популярен индекс, който е за технологичния

сектор – NASDAQ. Германският индекс DAX обединява 30-те най-големи компании на фондовата борса във Франкфурт. CAC 40 е френският индекс, а FTSE 100 е във Великобритания.

Как са се зародили борсово търгуваните индексни фондове

Името Джон Богъл, може би, нищо не ви говори, но това е човекът, който е създал първият индексен фонд - First Index Investment Trust, който следи изменението на S&P 500. Основаната от него компания Vanguard Group е втората по големина в света и управлява активи в размер на 4 трилиона долара към днешна дата.

Г-н Богъл забелязал, че активно управляваните взаимни фондове не могат дългосрочно да „бият“ съответните индекси и решил да направи фонд, който ще следи пасивно индекси като S&P 500 и така разходите за управлението на този фонд ще са минимални. С много малки изключения, тези индексни фондове продължават да се представят по-добре от активно управляваните взаимни фондове.

Към днешна дата, активите в тези борсово търгувани фондове са над 1 трилион долара и непрекъснато се увеличават. Най-голямата компания, която управлява ETFs, е BlackRock's и тяхното семейство от фондове iShares. Един от първите подобни индексни фондове е и S&P SPDR, който е доста популярен и в момента.

Има ли български ETF?

На 27 септември 2016 година стартира търговията с първият български индексен фонд - Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF, който следва представянето на индекса SOFIX. Фондът се търгува на Българска Фондова Борса – София с борсов код BGX и се управлява от УД Експат Асет Мениджмънт ЕАД.

Към днешна дата, цената му е около 1.30 лева за един дял и всеки може да инвестира в него. За сравнение, цената на дял при пускането му през миналата година беше около 1 лев, или за 9 месеца доходността му е около 30%, което изобщо не е малко. Ефектът от пускането на първият български индексен фонд е положителен и това доведе до бурния растеж на борсата у нас, както и за увеличаването на чуждестранните инвестиции на Българска фондова борса.

Основни предимствата на пасивните ETF-и

По-ниска цена

Ако решим да си купим акции от 500-те най-големи компании в САЩ, ще ни трябват стотици хиляди долари, а таксите за нас като индивидуални инвеститори ще са

убийствени, и ще ни намалят значително годишната доходност. Борсово търгуваните индексни фондове генерират милиарди долари капитал от милиони дребни инвеститори и таксите им за търговия са доста по-ниски, като печелят от мащаба. Освен това, те разделят този голям капитал на малки парчета (дялове) и само срещу стотина долара може да си купим дял от икономиката на САЩ, Германия, Италия или друга страна.

По-ниски такси

Едно от основните предимства на индексните фондове са ниските такси за закупуването и управлението им. Причините за това са очевидни:

- Те не наемат високоплатени портфолио мениджъри, които да имат знанията и опита да избират най-добрите инвестиции.
- Не плащат високи разходи за непрекъсната търговия на фондовите пазари, а само закупуват акциите от съответния индекс и ги държат.
- Не наемат големи сгради, където да работят всички служители. На практика, управлението на един такъв фонд може да се прави само от няколко души, които само следят дали някоя компания не е излязла или влязла в индекса.

Много от тези пасивни индексни фондове имат такси за покупка от само няколко цента на дял и годишна такса за управление между 0.1% и 0.2%, което е десетки пъти по-малко от подобни взаимни фондове.

По-добра диверсификация и по-малък риск

Това е една от онези думи в инвестирането, които не разбираме напълно, преди да сме загубили пари. Диверсификацията означава, че разпределяме парите си в повече активи, като губим част от доходността, но така си намаляваме значително риска. Това е така, защото е много по-вероятно цената на един актив да падне (или да се повиши), отколкото на 10, 20 или 500.

ETF-ите следват индекси като S&P 500 (който обединява 500-те най-големи компании в САЩ) и като си купим дял от него, ние си купуваме част от тези стотици компании. Най-хубавото на индексите е, че ако една компания от тях не се представя добре или фалира, тя ще се замести от по-добра и така ние няма да загубим (а дори ще спечелим дългосрочно).

Например, при последната промяна в индекса S&P 500 компанията Yahoo! отпада, като тя е заместена с хотелската верига Хилтън. Ако бяхме инвестирали само в индивидуалните акции на някоя компания, щяхме да загубим от спада на цените на нейните акции. Тази диверсификация и замяната на губещи компании с печеливши, намалява като цяло риска от инвестицията в пасивни индексни фондове.

Последователност и постоянство

Едно от най-трудните неща при инвестирането е да сме достатъчно дисциплинирани, за да следваме плътно избраната стратегия. При индексните фондове това става автоматично, защото те плътно следват даден индекс. При взаимните фондове винаги има изкушение да се изберат активи, които са модерни (или с по-висока доходност) в момента, но това не гарантира тяхното добро представяне в бъдеще. Липсата на дисциплина е основното нещо, което отличава 5-те процента, които печелят от финансовите пазари от останалите 95%, които губят.

Основни недостатъци на ETF-ите

По-големи загуби при криза

Най-голямото предимство на пасивното инвестиране е и най-големият му недостатък. Когато пазарът върви нагоре, инвестицията в индексен фонд трудно може да бъде победена от активен фонд. При спад на пазара или при по-сериозна криза, пасивният фонд пада заедно с индекса и нищо не може да го спре, защото това му е целта – да следва плътно даден индекс. При тази ситуация, взаимните фондове са за предпочитане, защото техните мениджъри може да предприемат активна стратегия за намаляване на загубите и разпродажба на активи. При индексните фондове това е невъзможно.

По-високи данъци

Ако погледнем нещата от данъчна гледна точка, всички акции и дялове от взаимни фондове, които се търгуват на регулирани европейски пазари, не се облагат у нас. Ако си купим някой популярен индексен фонд от САЩ ще трябва да платим 10% данък върху дохода, който ни е генерирал той. Например, ако сме купили 20 дяла по 100 долара за общо 2,000 долара и ги продадем за 2,400 долара, разликата от 400 долара (която се преизчислява в лева) е облагаема и трябва да платим 10% върху нея. Не се дължат данъци, ако не сме продали дяловете (а само си ги държим) и когато сме реализирали загуба от тях.

Разходи при смяна на фонда

Едно от най-големите предимства на взаимните фондове от едно семейство е, че може да сменяме фонда без никакви такси и така да променим стратегията си или да се предпазим от загуби. При борсово търгуваните индексни фондове, чиито дялове се търгуват по подобие на нормалните акции на компании, това е свързано с продажба и повторна покупка на друг фонд, което може да ни донесе загуби или да ни намали очакваната печалба.

Как да си купим дялове от ETF и колко струва това

За българският индексен фонд върху SOFIX таксите и разходите за покупка ще са най-ниски. Първо, трябва да отидем в офиса на лицензиран инвестиционен посредник и да подпишем договор за брокерски услуги. Ще получим безплатна платформа за търговия на Българската фондова борса и остава само да си купим дялове от фонда. Избираме покупка, след това кодът му – BGX и броя на дяловете, които искаме да купим. Това ще ни струва от 0.2% до 0.5% от стойността на сделката, като минимум е 2 лева.

Малко по-различна е технологията, когато искаме да си купим дялове от чужди (предимно американски) индексни фондове. Отново трябва да посетим инвестиционен посредник и да подпишем договор за инвестиционно посредничество. Този път платформата е различна и зависи на кой пазар искате да търгувате. За САЩ таксите са най-ниски и варират от 2 до 15 долара за сделка. Трябва да имате предвид, че някои посредници имат изискване за минимална сума за инвестиране (която може да достигне 5,000 долара или евро).

Когато искате да си купите дялове от ETF фонд има и още една съществена такса и тя е за банкови трансфери от банката в България до тази в САЩ, като тук трябва да се добавят и разходите за превалутиране, които не са най-изгодните. В зависимост от посредника и банката, всеки трансфер ще ви струва от 20 до 50 долара.

И за финал

Надявам се, че това ръководство ти е било полезно и ще направиш следващата крачка по пътя на повишаване на твоята финансова грамотност. Ако искаш тази стъпка да е наистина голяма и да започнеш да печелиш от световните финансови пазари, а не парите ти да стоят на депозит с ниски лихви, запиши се за Академията по лични финанси и инвестиране на този линк:

[АКАДЕМИЯТА ПО ЛИЧНИ ФИНАНСИ И ИНВЕСТИРАНЕ](#)